

Justyna Kaspercuk

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie

PRZEGLĄD WYDAWNICTW O REGIONIE ZA 2021 R.

Review of publications about the region for the year 2021

Обзор издательств о регионе в 2021 г.

Borek Paweł. 9 Dywizja Piechoty i Południowe Podlasie w wojnie polsko-sowieckiej (1919-1920). – Biała Podlaska : [Miejska Biblioteka Publiczna w Białej Podlaskiej], 2021. – 372 strony : faksymilia, fotografie, ilustracje, mapy ; 25 cm

Nazwa wydawcy na podstawie serwisu e-ISBN. – Bibliografia, netografia na stronach 316-330.

ISBN 978-83-954921-3-6

Publikacja ukazała się z okazji setnej rocznicy zakończenia wojny polsko-sowieckiej 1919–1920 r. Analiza konfliktu zbrojnego to próba aktualizacji wiedzy historycznej dotyczącej działań wojennych i roli 9 Dywizji Piechoty oraz Południowego Podlasia w wojnie polsko-sowieckiej. We wstępie stwierdzono, że publikacja jest pierwszą całościową próbą zaprezentowania aktualnego stanu wiedzy historycznej na ten temat.

Praca składa się z siedmiu rozdziałów i ma charakter problemowo-chronologiczny. W pierwszym rozdziale omówiono powstanie Dywizji i pierwsze walki z lutym 1919 r. Kolejne rozdziały przedstawiają etapy walk w 1919 i 1920 r. Ostatni rozdział to kwestie końcowej fazy wojny i losy Dywizji do 1922 r. Bogata i rzetelna kwerenda pozwoliła autorowi na odkrycie nowych nieznanych faktów, np. dotyczących wydarzeń w Pińsku z 1919 r., działalności Obywatelskich Komitetów Obrony Państwa i Obrony Narodowej na Podlasiu, ale także walk nad Bugiem czy kontrofensywy znad Wieprza. Autor koncentruje się nie tylko na zagadnieniach militarnych i politycznych, ale również podejmuje problematykę gospodarczą i społeczną oraz postawy podlaskiego społeczeństwa wobec sowieckiej inwazji i Armii Czerwonej. Badania oparł o źródła archiwalne, drukowane publikacje oraz artykuły z prasy podlaskiej okresu międzywojennego, o czym świadczy bogata bibliografia zamieszczona w książce. Sprawność informacyjną podnoszą indeksy: osobowy i nazw geograficznych.

Pozycja jest ważnym źródłem historycznym, chociaż – zdaniem autora – nie wyczerpuje tematu. Odbiorców znajdzie wśród regionalistów, historyków, badaczy Podlasia, a także może być wykorzystywana jako narzędzie edukacji dla młodzieży.

Derdziuk Andrzej. Brat Kalikst z Poczekajki. – Pelplin : Bernardinum, 2021. – 260 stron : ilustracje ; 21 cm
ISBN 978-83-8127-586-6

Andrzej Derdziuk – zakonnik kapucyn, profesor doktor habilitowany nauk teologicznych, wykładowca akademicki w Katedrze Teologii Moralnej Społecznej KUL, opiekun Grupy Modlitwy Ojca Pio oraz Wspólnoty Najświętszego Imienia Jezus na Poczekajce w Lublinie.

Postać, nad którą pochyła się autor, to kapucyn brat Kalikst Marian Kłoczko, żyjący w latach 1930–2013, zmarły w opinii świętości. Zakonnik, pochodzący z Kolonii Brzozowo, śluby zakonne złożył 30 VI 1953 r., a od 1981 r. przebywał w lubelskim klasztorze na Poczekajce. Brat Kalikst specjalizował się w stolarstwie, wykonywał liczne prace stolarskie, był członkiem Prowincjalnej Komisji Budowlanej. Miał swoją pracownię stolarską, nazywaną „Kalikstówką”, gdzie ludzie przychodzili po radę, chwilę rozmowy czy modlitwę wstawienniczą. Uczestniczył w przebudowie klasztoru w Lublinie przy ul. Krakowskie Przedmieście. Budował stropy nowych kapucyńskich klasztorów m.in.: strop w Krynicy Morskiej czy Lubartowie. Jedną z jego prac była nastawa ołtarzowa do kościoła kapucynów świętych Piotra i Pawła w Serpelicach nad Bugiem, ale również drewniany przedśionek w warszawskim kościele. Brat Kalikst, wyróżniał się niezwykłą pobożnością maryjną, pokorą, dobrocią i pracowitością. W trakcie jego kapucyńskiej posługi zapytano brata Kaliksta o to, co dla niego znaczy być kapucynem, odpowiedział – „na wzór św. Franciszka jest to zadanie, by odbudować Kościół Boży”.

Prezentowaną książkę podzielono na trzy części, stosując układ chronologiczny, tj. *Wzrastanie i umacnianie się w powołaniu, Posługi pełnione w okresie pobytu w klasztorze na Poczekajce oraz Dojrzewanie do świętości*. Dołączono Modlitwę przez wstawiennictwo brata Kaliksta.

Biografia zawiera informacje oraz świadectwa łask otrzymanych za wstawiennictwem brata Kaliksta. Nie pozostają one bez echa. W 2018 r. Kapituła Prowincjalna Braci Kapucynów w Zakroczymiu podjęła starania, mające na celu wszczęcie procesu informacyjnego w kierunku beatyfikacji brata Kaliksta Kłoczki.

Publikacja może stanowić duchowe wsparcie w odkrywaniu lub umocnieniu wiary, a jednocześnie jest przyczynkiem do historii zakonu kapucynów na Lubelszczyźnie.

Doroba Grzegorz. Motocykle WSK : prototypowe i sportowe 1954-1985 / [Grzegorz Doroba]. – Wydanie I. – Lublin : Ars Libri, 2021. – 292 strony : ilustracje, faksymile, fotografie ; 31 cm
Bibliografia na stronie 284.
ISBN 978-83-63968-92-8

Grzegorz Doroba, z urodzenia lublinianin, jest absolwentem Wydziału Mechanicznego Politechniki Lubelskiej, a obecnie nauczycielem w Powiatowym Centrum Edukacji Zawodowej w Świdniku. Były zawodnik sekcji motorowej Fabrycznego Klubu Sportowego „AVIA” Świdnik, klubowy Mistrz Polski, reprezentant narodowy, m.in. w Mistrzostwach Świata, Pucharze Narodów czy Trail de Nations. Pasjonat motocykli od najmłodszych lat. Pomysłodawca i twórca Muzeum Motocykli „Moto Strefa WueSKI” w Świdniku oraz zlotów miłośników motocykli w Świdniku.

Prezentowana książka to już trzecia publikacja tego autora na temat motocykli, produkowanych w Świdniku. Dwie poprzednie monografie to: *Ilustrowana historia motocykli WSK* oraz *Motocykle WSK: produkowane seryjnie 1954–1985*.

Autor zgromadził materiały i dokumenty, pochodzące z różnych źródeł. Posłużyły one do przedstawienia historii motocykli prototypowych i sportowych z Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego w Świdniku. W latach 1954–1985 wyprodukowano ponad dwa miliony motocykli. W książce zaprezentowano wszystkie konstrukcje prototypowych i sportowych motocykli, stosowane napędy z różnymi pojemnościami i wiele innych ciekawostek produkcyjnych świdnickich motocykli.

Publikacja ma charakter albumowy, zaopatrzone ją w liczne ilustracje. Jest to obszerne opracowanie dokumentujące i popularyzujące historię świdnickich jednośladów, które zachęca do zapoznania się wielowariantową produkcją WSK w Świdniku.

Dubiel Stanisław, Jużko Andrzej, Jubileusz stulecia istnienia parafii Matki Bożej Częstochowskiej w Dzwoli 1920-2020 czyli... Gdy pamięć nasza tak krótko trwa, ocalmy zatem to co się da... /ks. Stanisław Dubiel, ks. Andrzej Jużko. - Dzwola ; Lublin ; Lubartów ; Sandomierz : Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, 2021. - 868 stron : faksymilia, fotografie, ilustracje, portrety ; 31 cm

Bibliografia na stronach 866-868.

ISBN 978-83-8101-438-0 (oprawa twarda)

Publikacja powstała z okazji 100-lecia istnienia Parafii pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Dzwoli, która jest częścią diecezji sandomierskiej w dekanacie Janów Lubelski. Autorami są księża pochodzący z miejscowości Dzwola – Andrzej Jużko Proboszcz, Dziekan i Kustosz Sanktuarium św. Anny w Lubartowie oraz prof. dr hab. Stanisław Dubiel. Dziś obaj posługują w Parafii św. Anny w Lubartowie.

Parafię pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Dzwoli erygowano 17 IX 1920 r. przez biskupa lubelskiego Mariana Fulmana. Historia powstania parafii związana jest z rodziną Zamoyskich, która ofiarowała posiadłość oraz wspierała budowę. Do parafii należą miejscowości: Dzwola, Kapronie, Konstantów, Kocudza Górna, Kocudza Dolna II, Władysławów, Zdzisławice.

Publikacja pokazuje ogromny dorobek historyczny parafii, uwzględniając zaangażowanie posługujących księży i wiernych świeckich. Ponadto, zawiera problematykę ojczyzny, w kontekście krajowym i lokalnym, a szczególności tej „małej ojczyzny” jaką jest Dzwola. Zamieszczono biogramy wszystkich dotychczasowych proboszczów i wikariuszy, którzy pracowali w Dzwolskiej parafii oraz wykaz powołań kapłańskich i zakonnych. Warto wspomnieć, iż Dzwola jest specyficznym miejscem pod względem ilości powołań do życia konsekrowanego nie tylko na mapie Lubelszczyzny, ale i Polski.

Dodatkowo walory publikacji podnosi bogaty materiał ilustracyjny. Autorzy pozostawili na końcu opracowania jedną czystą kartę, jako zachętę do kontynuacji rozpoczętej monografii.

Publikacja jest niezwykle istotna dla regionu lubelskiego. Książka „porusza serce” i stanowi piękne świadectwo zachowania dziedzictwa duchowego i kulturowego. Obszerne opracowanie będzie szczególnie ważnym źródłem historycznym zarówno dla regionalistów, historyków, jak i mieszkańców parafii Dzwola.

Dzięcioł Aldon. Życie za porcyjkę lodów : Golgota spod Bugu. – Wydanie I. – Lublin : Wydawnictwo Polihymnia, 2021. – 308 stron : fotografie ; 20 cm

Bibliografia na stronach 286-287.

ISBN 978-83-7847-717-4

Aldon Dzieciół – literat, regionalista, redaktor, socjolog, społecznik, pasjonat żeglarstwa. Inicjator i redaktor naczelny kwartalnika społeczno-kulturalnego „Wschód”.

Autor najnowszą książkę zadedykował swojemu ojcu – więźniowi niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego na Majdanku. Jak sam autor pisze: „(...) Jest to moje eksplozywne *votum separatum* dla nieogarnionych okropności wojny”, ale również „humanizująca terapia”. W publicystycznej formie opisuje społeczność żydowską, jej eksterminację, holocaust, dodaje osobiste konkluzje, wspomina wątki rodzinne (pisze o rodzicach) oraz zwraca uwagę na dynamiczny rozwój metod upamiętniania holocaustu i ich historycznego wydźwięku. Poddaje refleksji istotę tzw. małych ojczyzn, znajomość historii własnej miejscowości czy znaczenie Holocaustu. Jak zaznacza we wstępie, chciał napisać szerszą opowieść na tematy żydowsko-włodawskie, swego rodzaju komunikatywnie „kompedium wiedzy dla współczesnego czytelnika i pokolenia, które dorasta i chce w przystępny sposób poznać różne historyczne meandry nadbużańskiej ziemi”.

W dwunastu rozdziałach autor omówił różne aspekty Holocaustu, historię, kulturę. Przytoczył wspomnienia o włodawskim getcie oraz wspomnienia uczestników powstania w obozie zagłady w Sobiborze. Odnosząc się do współczesności, podkreślił znaczenie Festiwalu Trzech Kultur dla upamiętniania przeszłości i popularyzacji wiedzy o własnym regionie: „Poprzez Festiwal Trzech Kultur muzeum realizuje ekumeniczny program ochrony, edukacji i promocji miejscowej tradycji pogranicza kultur, tolerancji i koegzystencji wyznawców prawosławia, judaizmu, katolicyzmu i protestantyzmu – twórców dziejów Włodawy”.

Książkę kończą *Foto migawki Renaty Włostowskiej*, uwieczniające muzea we Włodawie i Sobiborze. Zamieszczono też bibliografię i biogram autora.

Publikacja zainteresuje szerokie spectrum odbiorców, od regionalistów, historyków, badaczy Holocaustu po społeczność powiatu włodawskiego.

Kielb Zbigniew. Historia w monetach zapisana : numizmaty z kościoła farnego pw. św. Jana Chrzciciela i św. Bartłomieja w Kazimierzu Dolnym. – Wydanie I.

– Kazimierz Dolny : Muzeum Nadwiślańskie, 2021. – 87 stron : ilustracje ; 25 cm

Na stronie tytułowej: Narodowy Bank Polski. Projekt realizowany z Narodowym Bankiem Polskim w ramach edukacji ekonomicznej. – Bibliografia na stronach 85-86. – Streszczenie w języku angielskim.

ISBN 978-83-60736-65-4

Opracowanie naukowe dotyczy jednej z najliczniejszych grup numizmatów odnalezionych podczas prac remontowych i badań archeologicznych w Polsce. W 2012 r. odkryto 246 egzemplarzy numizmatów pod starą posadzką kościoła farnego pw. św. Jana Chrzciciela i św. Bartłomieja w Kazimierzu Dolnym. Unikalne znalezisko stanowi charakterystyczny obraz dziejów Kazimierza Dolnego.

Dużą zaletą jest zakres chronologiczny obejmujący okres od XIV do XIX w. Odnalezione numizmaty to 191 monet rodzimych, w tym 26 fałszywych, 36 monet obcych, 18 monet związanych z dziejami Polski. Najliczniejszą grupę stanowią numizmaty z XVII w., zaś z XIX w. odkryto tylko jedną monetę.

Wśród tak wyjątkowego znaleziska można zobaczyć, np. denar Kazimierza Wielkiego i denar Ludwika Węgierskiego, monety Władysława Warneńczyka czy Kazimierza Jagiellończyka, denary i szylingi wybijane za panowania Zygmunta Starego. Interesujące są monety spoza Lubelszczyzny, np. denar Ludwika Andegawskiego z XIV w. z okolic Krakowa, monety śląskie z XV w., mogące świadczyć

o przemianach ekonomicznych, gospodarczych, społecznych, historycznych czy kulturalnych Kazimierza Dolnego.

Pierwszy rozdział *Analiza kazimierskiego znaleziska kumulatywnego* omawia odkryte numizmaty wraz z podziałem chronologicznym ich emisji oraz miejscem ich produkcji. W drugim rozdziale pt. *Wybrane zagadnienia z zakresu rodzimej polityki monetarnej*, autor przedstawił odnalezione monety w kontekście wydarzeń politycznych oraz polityki monetarnej. Natomiast w rozdziale *Monety z kazimierskiej fary źródłem do obiegu monetarnego na terenie Lubelszczyzny* odniósł się do nominalnych wartości odnalezionych monet, a także omówił rolę monet obcych i fałszywych. W ostatniej części opracowania przedstawił *Katalog znalezisk* podzielony pod względem historyczno-terytorialnym wraz z objaśnieniami znaków występujących na monetach. Na końcu zamieszczono tablice monet polskich z okresu Rzeczypospolitej Obojga Narodów, monety historycznie związane z Polską, pieniądze obce i nieokreślone.

Katalog został przygotowany w ramach projektu Muzeum Nadwiślańskiego „Historia w monetach zapisana. Numizmaty z kościoła farnego pw. św. Jana Chrzciciela i św. Bartłomieja w Kazimierzu Dolnym”. Oprócz tego zorganizowano wystawę monet w Dworze z Gościeradowa w Kazimierzu Dolnym pod tym samym tytułem. Projekt uzyskał dofinansowanie Narodowego Banku Polskiego w ramach programu edukacji ekonomicznej.

Publikacja dla kolekcjonerów, numizmatyków, badaczy historii ekonomicznej, obrotu pieniądza i archeologów.

Koper Mariusz. Powiat tomaszowski w pejzażu toponimicznym pogranicza polsko-ukraińskiego / Mariusz Koper ; [Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Wydział Nauk Humanistycznych. Instytut Językoznawstwa]. – Wydanie drugie poprawione i uzupełnione. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2021 + 1 dodatek: 1 strona ; 68x100 cm. – 413 stron : ilustracje ; 25 cm

Dokument towarzyszący: Powiat tomaszowski : mapa turystyczna : skala 1:100 000. – Bibliografia, netografia, wykaz aktów prawnych na stronach 405-413. – Streszczenia w języku angielskim i ukraińskim.

ISBN 978-83-8061-857-2 (oprawa twarda)

Mariusz Koper, pochodzący z Lubyczy Królewskiej, regionalista, miłośnik piłki nożnej i języka sportu. Przedstawia poprawioną i uzupełnioną rozprawę habilitacyjną przygotowaną w Katedrze Języka Polskiego na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL.

Publikacja dotyczy analizy językowej współczesnego nazewnictwa geograficznego powiatu tomaszowskiego położonego w województwie lubelskim na pograniczu polsko-ukraińskim.

Fundamentalnym celem pracy był opis wszystkich toponimów pod względem semantycznym oraz strukturalnym. Scharakteryzowano 1850 nazw obiektów zamieszkałych i niezamieszkałych powiatu tomaszowskiego w porządku alfabetycznym. Są to obecne nazwy osadnicze (ojkonimy): nazwy miast, wsi, osad, kolonii, przysiółków, części miast, części wsi oraz nazwy terenowe (anojkonimy): nazwy pól, łąk, lasów, pastwisk, uroczysk, wąwozów. Poza zakresem pracy pozostały nazwy wodne (hydronimy): rzek, potoków, stawów, bagien. Zgromadzone nazewnictwo geograficzne poddano analizie znaczeniowej i gramatycznej. Zamieszczono rys historyczny i omówiono etymologię ludową, politykę językową, strukturę fantazjowania podaniowego oraz gramatykę onomastyczną wraz z poprawnością językową.

Autor wykorzystał do tego materiały rękopiśmienne, drukowane oraz zasoby internetowe z polskich i ukraińskich archiwów. Ze względu na położenie geograficzne powiatu tomaszowskiego nie sposób nie wspomnieć o pograniczu polsko-ukraińskim. Istotną rolę pełnią ukraińskie elementy językowe wskazujące na wspólną historię polsko-ukraińską i związki językowo-etniczne. Książka ułatwia poznanie historii regionu i społeczności lokalnej, wskazuje istotne cechy topograficzne czy pochodzenie mieszkańców.

Monografia to interesujący przewodnik dla językoznawców i onomastów, badaczy osadnictwa i regionalistów oraz lokalnych mieszkańców.

Kubiszyn Marta, Kopciowski Adam. Żydowski Lublin : źródła – obrazy – narracje / Marta Kubiszyn, Adam Kopciowski. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2021. – 316 stron ; 24 cm

Bibliografia na stronach 297-310

ISBN 978-83-227-9469-2

Monografia uzupełnia dotychczasową wiedzę na temat lubelskich Żydów. Autorzy sięgnęli do niestandardowych źródeł historycznych w odkrywaniu dziejów i kultury Żydów. Scharakteryzowali i przeanalizowali trzy rodzaje materiałów dotyczących lubelskich Żydów: źródła pisane w języku jidysz, relacje mówione oraz fotografie. Ponadto, zastosowali odmienną metodologię badawczą, tj. warstwa opisowa dominuje w rozdziale o źródłach w języku jidysz, zaś warstwa analityczna przeważa w pozostałych częściach monografii.

Publikacja składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym rozdziale przedstawiono zarys historyczny Żydów w Lublinie od XIV w. aż do czasów współczesnych. Opisano m.in.: strukturę demograficzną, ekonomiczną, społeczną i polityczną. Rozdział drugi zawiera perspektywę żydowską, gdzie zamieszczono i opisano dostępne źródła w języku jidysz. Pochylnono się w szczególności nad archiwaliami, prasą, wydawnictwami zwartymi, księgami pamięci. W trzeciej części omówiono źródła historyczne jakimi są fotografie, na których znajduje się dzielnica żydowska na Podzamczu. Analizowane fotografie prezentują polsko-żydowski punkt widzenia w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Rozdział czwarty to relacje mówione z polskiej perspektywy. Zamieszczono analizę pięćdziesięciu dwóch wywiadów ze świadkami historii. Zostały one nagrane w latach 1989–2020 i są udostępnione online przez Ośrodek „Brama Grodzka” – Teatr NN”.

Publikacja scala i poszerza dotychczasowe wyniki przeprowadzonych badań i analiz źródłoznawczych oraz systematyzuje i je uzupełnia. Intencją autorów było spopularyzowanie studiów żydowskich oraz zainteresowanie badaniami o charakterze źródłoznawczym. Książka dla szerokiego spektrum odbiorców: historyków, kulturoznawców, antropologów, regionalistów oraz badaczy kultury żydowskiej.

Losy patrona Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Lublinie generała dywizji Mieczysława Makarego Smorawińskiego (1893-1940) / [opracowanie redakcyjne Grzegorz Figiel]. – Lublin : Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, 2021. – 127 stron : fotografie, portrety ; 21 cm

ISBN 978-83-86361-72-4

Publikacja jest pokłosiem konferencji, upamiętniającej generała dywizji Mieczysława Makarego Smorawińskiego oraz Dowództwo Okręgu Korpusu nr II w Lublinie. Wydarzenie, zorganizowane przez Wojewódzki Sztab Wojskowy w Lu-

blinie, odbyło się w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie 10 XII 2020 r. Było ono związane z nadaniem Wojewódzkiemu Sztabowi Wojskowemu w Lublinie imienia generała Mieczysława Smorawińskiego.

Mieczysław Makary Smorawiński (1893–1940) – legionista, uczestnik wojny polsko-ukraińskiej i polsko-radzieckiej, jeden z najmłodszych generałów II Rzeczypospolitej Polskiej, zamordowany w Lesie Katyńskim. Wielokrotnie odznaczony, m.in.: Komandorią Polonia Restituta, Krzyżem Niepodległości, orderem *Virtuti Militar* V klasy, czterokrotnie Krzyżem Walecznych. Pośmiertnie awansowany na generała dywizji. Według opinii jego zwierzchników generał Smorawiński, to: „Charakter nieskazitelny. Wymagający od innych, surowy dla siebie, a jednak wyrozumiały i sprawiedliwy. Przy bardzo dużej ambicji pracy – skromny i umie ukryć własne zasługi (...)”.

Wydawnictwo pokonferencyjne odsłania nieznane wątki z biografii generała Smorawińskiego, w tym także te związane z Lublinem i Lubelszczyzną. Publikacja zawiera trzy artykuły naukowe. Redaktor Leszek Wiśniewski omówił sylwetkę, życie rodzinne, karierę zawodową generała M. Smorawińskiego. Doktor Janusz Kłapeć przedstawił generała Smorawińskiego jako szefa Dowództwa Okręgu II w Lublinie i uczestnika II wojny światowej. Zaś doktor habilitowana Anna Łosowska zaprezentowała historię organizacji uroczystości katyńskich i antybolszewickich w czasach okupacji Lublina.

Praca ze względu na tematykę skierowana jest do historyków i regionalistów, osób zainteresowanych tematem wojskowości na terenie Lubelszczyzny, ale będzie również doskonałym narzędziem edukacyjnym dla młodzieży.

Pelcowa Halina. Słownik gwar Lubelszczyzny. T. 9, Przestrzeń wsi, ukształtowanie powierzchni, życie społeczne i zawodowe. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2021. – 462 strony : ilustracje, fotografie; 25 cm

Bibliografia na stronach 27-29. – Streszczenie w języku angielskim.

ISBN 978-83-227-9472-2

Dziewiąty tom *Słownika gwar Lubelszczyzny* opatrzono tytułem *Przestrzeń wsi, ukształtowanie powierzchni, życie społeczne i zawodowe*. Opracowanie zawiera 1959 haseł, uzupełnionych 23 ilustracjami oraz 34 mapami językowymi ułożonymi alfabetycznie. Słownictwo pochodzi ze 601 wsi Lubelszczyzny, a informatorami było 2510 osób – najstarszych mieszkańców regionu.

Tom stanowi część kilkutomowego, a w założeniu kilkunastotomowego leksykonu. Autorka skupiła się na przestrzeni wiejskiej, życiu społecznym i zawodowym mieszkańców, ukształtowaniu terenu. Zebrany materiał ukazuje tradycyjną polską wieś i dawne życie mieszkańców. Opisuje słownictwo występujące w gwarrze wraz z wyrazami i znaczeniami wspólnymi dla gwary i polszczyzny ogólnej. W słowniku zamieszczono szczegółowe założenia metodologiczne i zasady redakcyjne, alfabetyczny wykaz miejscowości, z których pochodzi zebrany materiał, mapy i ilustracje do haseł słownikowych, spis map i ilustracji, a także obszerną bibliografię.

Publikacja „wpisuje się w ludowy obraz świata”, jest jedną z form zachowania dziedzictwa niematerialnego regionu, jakim jest język i kultura. Zebrany materiał tworzy doskonałe źródło historyczne, zainteresuje badaczy różnych dziedzin – językoznawców, kulturoznawców, regionalistów i historyków.

Szewczak-Daniel Mariola. Zarząd miasta Lublina w latach 1915-1939 : zasady organizacji i funkcjonowania. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2021. - 301, [2] strony ; 24 cm

Bibliografia na stronach 283-301.

ISBN 978-83-227-9470-8

Mariola Szewczak-Daniel, to doktor nauk prawnych, asystent w Katedrze Historii Państwa i Prawa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, autorka kilkunastu publikacji naukowych.

Prezentowana monografia to rozprawa doktorska, którą autorka obroniła w 2020 r. Przedstawia historyczno-prawne aspekty działalności samorządu lubelskiego, omawia funkcjonowanie i organizację oraz skład osobowy Zarządu miasta Lublina w latach 1915–1939, czyli od I wojny światowej, przed dwudziestolecie międzywojenne, aż do wybuchu II wojny światowej. Zamierzeniem autorki było również przedstawienie struktury wewnętrznej, zasad procedowania, zasad pracy administracyjno-biurowej, a także organizację poszczególnych komórek i rolę urzędników Zarządu miasta Lublina.

W recenzji publikacji, dr hab. Mikołaj Tarkowski, pisze, że książka: „(...) jest cennym zbiorem wiadomości nie tylko na temat funkcjonowania władz miejskich i samorządu miejskiego Lublina w latach 1915–1939, ale także źródłem wiedzy w zakresie rozwoju instytucji samorządu pod względem prawnym i organizacyjnym w latach I wojny światowej oraz dwudziestolecia międzywojennego”.

Publikację podzielono na sześć rozdziałów w układzie problemowo-chronologicznym. Są to: *Zarząd miasta Lublina w latach 1915–1918*, *Zarząd miasta Lublina w latach 1919–1929*, *Rządy komisaryczne w Lublinie w latach 1929–1934*, *Zarząd miasta Lublina w latach 1934–1939*, *Status prawny urzędników Zarządu miasta Lublin* oraz *Organizacja wewnętrzna Zarządu miasta Lublina w latach 1915–1939*. Praca wypełnia lukę w dotychczasowych opracowaniach poświęconych zagadnieniom lubelskiego samorządu miejskiego. Interesująca publikacja dla historyków państwa i prawa. Również zainteresuje regionalistów i dogmatyków innych dziedzin prawnych.

Taracha Cezary. Dąbrowica : 700 lat miejscowości, 70 lat parafii. – Lublin : Wydawnictwo Muzyczne Polihymnia, 2021. – 228, [1] strona : faksymilia, fotografie, ilustracje, portrety ; 24 cm

ISBN 978-83-7847-716-7

Cezary Taracha – doktor nauk humanistycznych, hispanista, historyk sztuki związany z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II oraz Instytutem Hiszpańsko-Polskim w Lublinie. Omawiana publikacja to zbiór wybranych tekstów autora, które były publikowane na łamach gazety parafialnej „Echo Dąbrowicy”.

Przedmiotem rozważań jest miejscowość Dąbrowica (gmina Jastków). Artykuły dotyczą historii oraz współczesności Dąbrowicy. Zbiór rozpoczyna dokument z 1317 r., w którym została wymieniona nazwa wsi. Kolejne artykuły przywołują zdarzenia z przeszłości, osoby związane z Dąbrowicą. Parafii Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Dąbrowicy autor poświęcił wiele artykułów. Zawarł w nich historię od powstania parafii po dzień dzisiejszy, scharakteryzował kolejnych proboszczów i wikariuszy, zrelacjonował jubileusze i rocznice godne pamiętania. Poruszył również zagadnienia życia kulturalnego, społecznego i religijnego lokalnej społeczności.

Książka składa się z sześciu części, tj. *Z dziejów małej i wielkiej Ojczyzny; Znani i mniej znani w Dąbrowicy; Parafia Narodzenia Najświętszej Marii Panny; Życie religijne, aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców parafii; Tematy różne oraz Rozmowy z ciekawymi ludźmi.*

Publikacja jest formą upamiętnienia i wyrażenia wdzięczności zmarłemu ks. dr. Jerzemu Porębie, który był proboszczem dąbrowickiej parafii w latach 2010–2021. Stanowi przyczynek do zachowania wiedzy o aktywności lokalnej społeczności – w ujęciu historycznym i współczesnym.

Trudzik Jerzy. Od PWS do „Społem” : 90 lat Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Białej Podlaskiej 1931-2021. – Biała Podlaska : nakładem „Społem” Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Białej Podlaskiej, 2021. – 117, XXVI stron: faksymilia, fotografie, ilustracje, portrety ; 21 cm

ISBN 978-83-960049-3-2

Jerzy Trudzik, major pilot wojskowy, jest pasjonatem historii lotnictwa i działaczem społeczno-kulturalnym w Białej Podlaskiej. Publikacja powstała w związku z 90. rocznicą założenia Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Białej Podlaskiej. Upamiętnia powstanie, działalność i rozwój spółdzielni. Książka dokumentuje okres od 1931 r., czyli od pierwszego walnego zebrania, do czasów współczesnych. Początki spółdzielni wiążą się z Podlaską Wytwórnią Samolotów, której pracownicy byli inicjatorami powołania PSS. Jej zadaniem była sprzedaż i kupno artykułów spożywczych i galanterijnych.

Książka składa się z czterech rozdziałów: *Parę zdań o spółdzielniach i spółdzielczości; Spółdzielczość spożywcza w Białej Podlaskiej i subregionie do utworzenia Spółdzielni Pracowników PWS; Zarys historii Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Białej Podlaskiej; Działalność społeczna, oświatowa i kulturalna.* Dołączono również aneks, w którym zamieszczono fotografie kadry pracującej w poszczególnych placówkach spółdzielni w roku jubileuszowym.

Praca o Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Białej Podlaskiej to pozycja interesująca dla wielu odbiorców, historyków, regionalistów i doskonała pamiątka dla osób związanych ze spółdzielnią.

Wawryniuk Andrzej. Droga do chwały : młodość i krąg rodzinny Tadeusza Kościuszki / Andrzej Antoni Wawryniuk. – Chełm : Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie, 2021. – 223 strony : faksymilia, fotografie, ilustracje, mapy, portrety ; 25 cm

Bibliografia na stronach 215-223. – Streszczenie w języku angielskim.

ISBN 978-83-956345-6-7

Andrzej Antoni Wawryniuk – doktor habilitowany nauk humanistycznych w dziedzinie historii, doktor *honoris causa*, profesor w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie. Prezentowane wydawnictwo to kolejna książka w bogatym dorobku autora, wydana z okazji 275. rocznicy urodzin Tadeusza Kościuszki. Praca dotyczy życia Tadeusza Kościuszki, od urodzenia do okresu młodości. Autor porusza niejasne i mało znane wątki biograficzne bohatera, dotychczas nieopracowane, np. miejsce i data narodzin Kościuszki, jego rodzeństwo czy związki z Lubelszczyzną. We wstępie wyjaśnia, że „zasadne wydaje się przedstawienie okoliczności i środowisk, które kształtowały przyszłego Naczelnika, budowały jego charakter i wpływały na widzenie świata”.

Tadeusz Andrzej Bonawentura Kościuszko herbu Roch III, inżynier wojskowy, generał polski i amerykański, Najwyższy Naczelnik Siły Zbrojnej Narodowej, mąż stanu, nazywany „bohaterem dwóch narodów”, twórca fortyfikacji West Point, patriota i artysta malarz. Katarzyna Wielka mówiła, że to prawdziwa „Bestia”, zaś francuski historyk i pisarz Jules Michelet, określił go jako „ostatniego rycerza, ale równocześnie pierwszego Polaka z nowoczesnym zrozumieniem braterstwa i równości”. Generał Nathanael Greene nazwał go „mistrzem swojej profesji”.

Bogata kwerenda obfitująca w wiele źródeł archiwalnych pozwoliła autorowi na wnikliwą analizę oraz wnioski dotychczas nie skonkretyzowane. Praca zawiera informacje pochodzące nie tylko z polskich archiwów, bibliotek czy muzeów, ale również z Biblioteki Kongresowej USA, archiwum w Szwajcarii, Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Sankt Petersburgu czy od Towarzystwa Cyncynatów z Nowego Jorku.

Zamieszczono indeks nazwisk i indeks geograficzny, liczne faksymile oraz skrupulatnie opracowaną bibliografię. Opracowanie jest cenną publikacją historyczną i biograficzną.

KONKURS KSIĄŻKA ROKU 2020

LAUREACI WAWRZYNU PAWŁA KONRADA

Dębiński Antoni, Pyter Magdalena. Wizjoner i realista : o Idzim Radziszewskim – twórcy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego / Antoni Dębiński, Magdalena Pyter. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2020. – 138 stron : faksymilia, fotografie, mapy, portrety ; 30 cm

Bibliografia, netografia na stronach 124-131.

ISBN 978-83-8061-810-7

Publikacja przybliży sylwetkę pomysłodawcy i pierwszego rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – księdza prof. Idziego Benedykta Radziszewskiego (1871–1922), duchownego katolickiego, profesora filozofii i pedagogiki, założyciela najstarszego katolickiego uniwersytetu w Polsce. Wizjoner, charyzmatyczny organizator, oddany ksiądz, wierny ojczyźnie i kościołowi.

Książkę otwiera wstęp, w którym czytamy, że Idzi Radziszewski to: „(...) człowiek wykształcony, baczny obserwator otaczającej rzeczywistości, znający zachodnie prądy naukowe, organizator życia umysłowego (...), trafnie odczytywał potrzeby polskiego społeczeństwa w odradzającej się Rzeczypospolitej”.

Opisując życie pierwszego rektora lubelskiej uczelni, autorzy odnieśli się do kwestii historycznych, politycznych i społecznych panujących w tym okresie i mających wpływ na działalność profesora Radziszewskiego. Na szczególną uwagę zasługują bowiem wykorzystane w pracy źródła. Pozyskano materiały dotychczas nie publikowane, a w szczególności dokumenty pochodzące z rosyjskich i litewskich archiwów. Lekturę ułatwiają bibliografia, indeksy osobowy i miejscowości oraz spis ilustracji. Praca wpisuje się w cykl publikacji związanych ze stuleciem powstania Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, które było obchodzone w 2018 r.

Książka starannie opracowana, w interesującej szacie graficznej, może stanowić wartościowe źródło historyczne dla regionalistów, historyków, duchowieństwa, a także studentów.

Wawrzyn Pawła Konrada w kategorii „Książka o Lublinie”.

Sarna-Blachani Aneta Lublin. Portret miasta / Aneta Sarna-Blachani ; tekst Leszek Dulik. ; [tłumaczenie na język angielski Magdalena Goldiszewska]. – Lublin : Wydawnictwo Boni Libri Leszek Dulik, 2020. – 248, [8] stron : ilustracje, fotografie ; 24x27 cm

Równoległe tekst polski i angielski.

ISBN 978-83-943302-7-9

Album stanowiąc wyjątkową opowieść o Lublinie autorstwa Anety Sarny-Blachani i Leszka Dulika. Zgromadzone w albumie fotografie dokumentują współczesny obraz miasta Lublina widziany z różnych perspektyw. Zdjęcia prezentują obszar Starego Miasta i Śródmieścia. Zamieszczono 266 zdjęć w 13 rozdziałach, które są osobistą refleksją fotograficzną autorki.

W wstępie od autorów czytamy: „(...) To dla nas przestrzeń w której bije serce Lublina i zapisane jest jego DNA (...). To miasto wielu kultur, znaczących wydarzeń, wybitnych postaci, z którego można wyczytać opowieść o trwającej od wieków sztafecie pokoleń, kształtujący jego charakter”.

Fotografie opatrzone krótkimi dwujęzycznymi tekstami historycznymi. Wydawnictwo na wysokim poziomie edytorskim, ukazujące „ducha miasta, jego kolory i zapachy”. Publikacja jest doskonałą promocją Lublina i lubelskiej architektury oraz zabytków. Album stanowi przepiękną wizytówkę Lublina i jest szczególnym zaproszeniem dla turystów, jak i samych mieszkańców.

Wawrzyn Pawła Konrada w kategorii „Lublin – wydawnictwo albumowe”.

Łosowska Anna. Wierny Syn Ojczyzny naszej : książd pralat Jan Poddębniak (1907-1994). – Lublin : Norbertinum, 2020. – 290 stron, [38] stron tablic : faksymile, fotografie ; 24 cm

Bibliografia na stronach 197-206.

ISBN 978-83-7222-681-5

Monografia opisana w Przeglądzie wydawnictw o regionie za 2020 r.

Wawrzyn Pawła Konrada w kategorii „Lubelszczyzna – wydawnictwo monograficzne”.

Dzieje Lubelszczyzny 1918-1939 : album / Justyna Dudek, Marcin Kruszyński, Tomasz Osiński, Agnieszka Skura. – Lublin : Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Lublinie, 2020. – 199, [1] strona : faksymilia, fotografie, mapy, portrety ; 30 cm

ISBN 978-83-8098-320-5

Nagrodzony album opracowano w ramach „realizowanego od kilku lat, projektu stworzenia syntezy dziejów Lubelszczyzny w XX w.”. Argumentem było też intensywne i nieustające zainteresowanie dziejami II Rzeczypospolitej. W albumie wyeksponowano cechy charakterystyczne dla lubelskiego regionu w latach międzywojennych. Uwzględniono tematy z zakresu władzy, polityki, zagadnień społecznych, kultury, szkolnictwa i gospodarki. Podczas opracowywania skorzystano z wiedzy i badań ponad trzydziestu specjalistów z m.in.: Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego czy Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk oraz instytucji samorządowych i kultury. Zamieszczone, unikatowe zbiory fotograficzne mają wartość historyczną i kulturową, opisują i nadają kształt dziejom Lubelszczyzny. Album zachwyca walo-

rami edytorskimi, a zamieszczona ikonografia świadczy o bogactwie historycznym Lubelszczyzny, ale również upamiętnia ludzi z lokalnej społeczności międzywojennego okresu.

Publikacja szczególnie zainteresuje historyków i regionalistów, a także będzie stanowić cenne źródło edukacji dla młodzieży.

Wawrzyn Pawła Konrada w kategorii „Lubelszczyzna – wydawnictwo albumowe”.

Daniłko Małgorzata. Lotnisko Borowina-Gołąb : okruchy pamięci. – Puławy : Powiatowa Biblioteka Publiczna w Puławach, 2020. – 222, [2] strony : faksymilia, fotografie, mapy, portrety ; 24 cm + 1 CD.

Bibliografia, netografia na stronach 155-159. – Tytuł płyty: Tragedia kobiet z Gołębia w 1939 roku : z cyklu „Historia bez patyny”, Radio Lublin 2009.

ISBN 978-83-934776-6-1

Publikacja dotyczy nieznanych wydarzeń, mających miejsce na terenie powiatu puławskiego.

Autorka zaprezentowała fakty dotyczące historii lotniska należącego do Centrum Wyszkożenia Lotnictwa nr 1 w Dęblinie oraz bombardowań w Gołębiu i Borowej z 1939 r. W publikacji omówiono historię wsi Borowiny i Gołąb, dzieje powstania lotniska przed II wojną światową, jak i działalność w okresie okupacji niemieckiej. Opisano tragiczne w skutkach bombardowanie z dnia 2 IX 1939 r. Ponadto, w załącznikach znajdują się faksymile dokumentów dotyczących wywłaszczenia gruntów pod lotnisko i poligon lotniczy. Zamieszczono również fragmenty pamiętnika podchorążego Jerzego Pelczyka i wspomnienia mieszkańców Gołębia i Borowej, a także współczesne mapy i fotografie z terenu lotniska. Do publikacji dołączono płytę z audycją Mariusza Kamińskiego z Radia Lublin pt. „Tragedia kobiet z Gołębia w 1939 r.”.

Książka upamiętnia ofiary tamtych tragicznych wydarzeń i przekazuje cenną wiedzę szerszemu gronu odbiorców. Zebrany materiał tworzy doskonałe źródło historyczne, zawiera informacje o losach lotniska i społeczności tam zamieszkałej.

Wawrzyn Pawła Konrada w kategorii „Publikacje wydane przez biblioteki województwa lubelskiego”.

Zbigniew Józwik : krzyże / [redakcja Zdzisław Bieleń, Marzena Targońska]. – Lublin : Towarzystwo Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego : [Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie], 2020. – 94, [1] strona : ilustracje ; 35 cm. – (Wydawnictwa Towarzystwa Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego ; 18)

Nazwa drugiego wydawcy na podstawie serwisu e-ISBN. – Wydano w 500 egzemplarzach, w tym 100 ręcznie numerowanych.

ISBN 978-83-86361-68-7

Zbigniew Józwik – doktor nauk przyrodniczych, uznany artysta, krytyk sztuki, bibliofil, polarnik, kolekcjoner grafik oraz ekslibrisów, działacz społeczny i kulturalny. Zajmuje się grafiką artystyczną i użytkową oraz rysunkiem. Jest twórcą blisko 800 ekslibrisów i 400 grafik wykonanych techniką linorytu, a także autorem blisko 50 prac naukowych, około 90 esejów i artykułów z zakresu krytyki sztuki i bibliofilstwa. Opublikował 12 tek ekslibrisów i 6 tek grafik oraz dwa tomiki poezji. Jego twórczość znana jest na całym świecie, za co był wielokrotnie odznaczany i nagradzany.

Motywy religijne w twórczości Z. Józwicka obecne są od lat. Niezwykła publikacja pt. *Krzyże* to zbiór 18 linorytów i 20 grafik własnych. Znalazły się tu m.in. grafiki w wersji kolorowej, co jest pewnym novum, gdyż zazwyczaj albumy zawierały grafiki czarno-białe. Każdy wizerunek krzyża opatrzone fragmentem poezji profesora Sergiusza Riabinina. Na końcu zamieszczono słowo o artyście *Zbigniew Józwik – przyrodnik, artysta grafik, polarnik i bibliofil*, autorstwa Zdzisława Bielenia.

Wyróżnienie za szczególne walory edytorskie i formę przekazu.

Nowak Bogdan. Wiosna w reżimie sanitarnym / Bogdan Nowak ; [fotografie: Kacper Nowak]. – Zamość : Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamojskiego w Zamościu, 2020. – 102 strony : ilustracje ; 22 cm. – (Biblioteka Stulecia 1921-2021)

Okladka wliczona w paginację.

ISBN 978-83-949666-6-9

Najnowsza książka zamojskiego dziennikarza, historyka, regionalisty, autora wielu książek, ma postać tomiku poezji. Jest to szczególna pozycja bibliofilska, wydana w limitowanej i numerowanej wersji stu egzemplarzy. Poetycki tomik jest pierwszą pozycją serii wydawniczej „Biblioteka stulecia 1921–2021”, w ramach której zostaną wydane jubileuszowe wydawnictwa, związane z obchodami 100-lecia Książnicy Zamojskiej im. Stanisława Kostki Zamojskiego w Zamościu.

Autor podjął się tematyki współczesnej, bardzo aktualnej, jak na razie nie poruszanej w poezji. Opisuje w swoich utworach pandemię koronawirusa – poddaje refleksji sens i czas przemijania, ale również dzieli się osobistymi rozważaniami, a wszystko to czasem z nutą ironii, czasem politowania. We wstępie Tomek Tomczewski, pisze: „(...) Wiersze, które znalazły się w zbiorze *Wiosna w reżimie sanitarnym*, to efekt symbiozy wyobraźni i umysłu Bogdana Nowaka w czterech miesiącach otwierających 2020 rok. Przeszło czterdzieści lirycznych obrazów demaskuje ludzką powierzchowność czasów współczesnych, ale podkreśla również historiozoficzną spójność naszej natury. Charakterystyczna dla stylu Autora jest słodko-gorzka ironia, z perspektywy której odczytujemy wiele utworów. Nad tym wszystkim góruje jednak świadomość przemijania i kruchość naszego losu. Tak ukształtowana przestrzeń semantyczna pozwoliła Bogdanowi Nowakowi odnaleźć wiosną w reżimie sanitarnym wielowymiarowość ludzkiej godności, co stanowi ogromną wartość tego zbioru wierszy”.

Nietuzinkowa szata edytorska tomiku jest nie tylko zaskakująca, ale i zachęcająca. Wykonana ręcznie obwoluta książki ma formę drzwi z kłódką wraz ze skrupulatnie zawiązaną maseczką. Nie lada gratka dla bibliofilów, fanów pióra Bogdana Nowaka i miłośników współczesnej poezji.

Wyróżnienie za szczególne walory edytorskie i formę przekazu.

**NAGRODA SPECJALNA DYREKTORA
WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
IM. HIERONIMA ŁOPACIŃSKIEGO W LUBLINIE**

W tegorocznym konkursie Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie ogłosił dodatkową kategorię na najlepszą monografię Ochotniczej Straży Pożarnej na Lubelszczyźnie, wydaną w latach 2017–2021, w związku z obchodowym w 2021 r. 100-leciem Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ochotnicza Straż Pożarna w Garbowie : 90 lat historii / [zespół redakcyjny druhna Sylwia Kopycińska i 10 pozostałych]. – Garbów : OSP, 2018. – 168, [3] strony : ilustracje, faksymile, fotografie ; 30 cm

Bibliografia na stronach 29-30, [169].

ISBN 978-83-64751-10-3

Przedmiotem książki jest historia i działalności Ochotniczej Straży Pożarnej w Garbowie. Publikacja upamiętnia ważne wydarzenia oraz aktywność obywatelską w powstawaniu i działalności OSP Garbów. Zamieszczono rozdziały dotyczące, m.in.: historii pożarnictwa i opieki św. Floriana, kroniki wg Jana Chmielewskiego, relacji wydarzeń pożarniczych z lokalnych czasopism, symboli strażaków, medali i odznaczeń. Przedstawiono założycieli, fundatorów, strażaków i osoby związane z OSP Garbów. Opracowanie obfituje w fotografie i opisy znaczących wydarzeń dla straży i lokalnej społeczności. Jest również wyrazem wdzięczności dla założycieli i pełniących służbę w Ochotniczej Straży Pożarnej w Garbowie.

Publikacja wydana staraniem OSP Garbów ze wsparciem finansowym Gminy Garbów. Szczególnie ważne źródło historyczne dla regionalistów i mieszkańców gminy.

Nagroda specjalna Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie.

Strażacy Ziemi Łukowskiej / autorzy tekstów: Kazimierz Bukowiec, Stanisław Bukowiec, Piotr Bunar, Karol Klima, Jan Truś ; redakcja Stanisław Bukowiec. – Wydanie drugie uzupełnione. – Bochnia : Agencja Wydawnicza „Palindrom”, 2018. – 364, [12] stron : ilustracje kolorowe ; 29 cm

U dołu okładki: 1918-2018 100-lecie Niepodległej Polski.

ISBN 978-83-63048-40-2

Publikacja dokumentuje historię i współczesność ochotniczych i zawodowych straży pożarnych Ziemi Łukowskiej. Opisano działalność Państwowej Straży Pożarnej w Łukowie, Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz zamieszczono wykaz strażaków odznaczonych Złotym Znakiem Związku OSP RP. Zaprezentowano historię kilkudziesięciu ochotniczych straży pożarnych z powiatu łukowskiego, w tym z gminy Adamów, Krzywda, Łuków, Serokomla, Stanin oraz miasta Łuków. Ponadto przedstawiono gminę Stoczek Łukowski, gminę Trzebieszów, Wojcieszków i gminę Wola Mysłowska oraz miasto Stoczek Łukowski. W materiale ilustracyjnym uwzględniono: fotografie strażaków (portretowe i zbiorowe), fotografie pochodzące z różnych obchodów jubileuszowych oraz uroczystości strażackich. Zdjęcia przedstawiają również codzienną pracę ochotników, nagrody, sprzęt pożarniczy, a także krajobrazy gmin. Książka odzwierciedla przykłady wspólnego i bezinteresownego działania na rzecz społeczności lokalnej. Spełnia zarówno rolę dokumentacyjną, jak i edukacyjną. Może stanowić inspirację dla młodych ludzi. Ponadto jest formą podziękowania dla strażaków, ale również promuje i upamiętnia ponad stuletni dorobek strażacki powiatu łukowskiego. Ze względu na tematykę publikacja skierowana jest do regionalistów, historyków oraz wszystkich zainteresowanych tematyką pożarnictwa.

Nagroda specjalna Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie.

Szczurek Piotr. Dom strażacki w Lublinie. – Zamość : [Piotr Szczurek], 2017. – 130 stron : ilustracje, fotografie ; 25 cm
Bibliografia, netografia, wykaz aktów prawnych na stronach 91-94.
ISBN 978-83-939853-6-4

Publikacja omawia genezę, rozwój i pracę jakiej podjął się Związek Straży Pożarnych Województwa Lubelskiego w realizacji budowy Domu Strażackiego w Lublinie. Autor zebrał wiele informacji, które stanowią przyczynek do działalności straży pożarnych województwa lubelskiego.

Książkę podzielono na trzy rozdziały, które ułożono problematycznie. W pierwszym rozdziale przedstawiono historię województwa lubelskiego w II Rzeczypospolitej. W drugim opisano powstanie i transformacje Związku Straży Pożarnych Województwa Lubelskiego w latach 1922–1939. Rozdział trzeci poświęcono tematyce budowy, działalności i użytkowania tytułowego Domu Strażackiego w Lublinie.

Istotnym uzupełnieniem są dołączone aneksy. Pracę zaopatrzone również w bibliografię, fotografie, spis tabel, spis aneksów i spis fotografii. Praca stanowi wartościowe źródło historyczne dla regionalistów oraz wszystkich zainteresowanych historią pożarnictwa na Lubelszczyźnie.

Nagroda specjalna Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie.

Szczurek, Piotr. Ochotnicze Straże Ogniove w powiecie zamojskim (1882-1939). – Wydanie I. – Zamość : [wydawca nieznany], 2018. – 246 stron : fotografie ; 30 cm
Bibliografia na stronach 195-200.
ISBN 978-83-939853-5-7

Monografia dotyczy powstania i działalności Zamojskiej Straży Ogniowej. Zawiera 12 rozdziałów, gdzie zamieszczono informacje m.in.: o podziale administracyjnym i powstaniu rejonów powiatu zamojskiego, o początkach zawodów strażackich w Polsce, historii zamojskiej straży począwszy od zaborów do II wojny światowej, powstaniu i rozwoju Związku Straży Pożarnych Województwa Lubelskiego i Związku Okręgowego w Zamościu czy powstaniu i rozbudowie kolejowych i wojskowych straży pożarnych w powiecie zamojskim. Ponadto zamieszczono trzy aneksy, tj. wyniki zawodów OSP powiatu zamojskiego z 1937 r., wykaz zarejestrowanych Towarzystw Ochotniczych Straży Pożarnych powiatu zamojskiego z lat 1927–1931 oraz biografię Aleksandra Serwcy Niedbalskiego.

Opracowanie ukazuje patriotyczny i kulturowy wymiar ochotniczych straży pożarnych w powiecie zamojskim oraz stanowi uzupełnienie bogatej historii Zamojszczyzny. Upamiętnia pomysłodawców i działaczy Zamojskiej Straży Ogniowej. Ze względu na tematykę publikacja skierowana jest do regionalistów, historyków oraz wszystkich zainteresowanych historią pożarnictwa na terenie powiatu zamojskiego.

Nagroda specjalna Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie.

Szczurek Piotr. Działalność Związku Ochotniczych Straży Pożarnych województwa lubelskiego w latach 1922-1944 / Piotr Szczurek. – W danie I. – Zamość : Drukarnia FastGraw, 2020. – 500 stron : fotografie, portrety ; 29 cm
ISBN 978-83-939853-3-3

Publikacja powstała w związku z nadchodzącą w 2022 r. rocznicą 100-lecia istnienia i działalności Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Województwa Lubelskiego. Obszerne wydawnictwo ma na celu przedstawienie dziejów pożarnictwa na obszarze województwa lubelskiego w latach 1922–1944. We wstępie Autor pisze: „(...) Postawiłem sobie za zadanie spopularyzowanie wiedzy o Związku Wojewódzkim, Ochotniczych Straży Pożarnych działających w przeszłości na terenie województwa lubelskiego. Nie stawiam sobie ambicji naukowych, lecz starałem się wykorzystać możliwie szeroką bazę źródłową w postaci źródeł drukowanych i archiwalnych. W rozdziałach wykorzystałem istniejące wydawnictwa źródłowe, fragmentaryczną literaturę przedmiotu i dokumentację Archiwum Państwowego”.

Książka składa się z 22 rozdziałów, zamieszczono też 7 aneksów źródłowych. Opracowanie ma układ chronologiczny, przedstawia okoliczności powstania i działalność Związku Wojewódzkiego w latach 1922–1939, ale również ingerencję niemieckiego okupanta i destabilizację Związku Straży Pożarnych i Ochotniczych Straży Pożarnych w latach 1939–1944.

Monografia jest ważnym źródłem historycznym i przyczynkiem do całościowego poznania dziejów pożarnictwa na terenie województwa lubelskiego.

Nagroda specjalna Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie.